

РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА

Синтагма *Мапирање политика простора* садржи појмове (замисли, али и конструкте) који се доводе у међусобну везу: мапирање, политика, простор. Лингвистички посматрано, мапирање (уписивање значења; *mapping*) је сплет односа између два концептуална домена: операција која повезује сваки елемент датог (изворног) домена са једним или више елемената другог домена. Другим речима, неки аспект циљаног домена разуме се помоћу аспекта изворног домена. Изворни концептуални домен су на овом месту *политике простора* (плурал), а циљани онај кога су аутори текстова понудили као резултат свог истраживања.

Постојање политика простора произилази из чињенице да је простор политичан: „Простор је производ историје и носи у себи и нешто друго и нешто више но што је оно што је у њему видела историја у класичном смислу ове речи”¹. Два су концепта, писао је Анри Лефевр (Henri Lefebvre), која су карактерисала појам и карактер простора: апстрактни простор као геометријска категорија која подразумева математички апарат, и ментални простор који је створен у оквиру различитих дисциплина: уметности, књижевности итд. У настојању да открије теоријско јединство између ова два концепта Лефевр је поставио унитарну теорију доказивањем тезе о (друштвеном) простору као о (друштвеном) производу. „Тиме што има политичка својства простор није ‘изопачен’ политиком и идеологијом; он је увек имао та својства. Увођењем синтагме ‘производња простора’ Лефевр је дефинисао њену припадност у надлежност појединих друштвених група које присвајају простор да би њиме управљале и да би га искоришћавале”².

Уопштено говорећи, простор је физички појам којим се описује појавност света, његов изглед и начин присутности, али је истовремено и проблем везан за све дефиниције положаја човека у свету и одређивање његових релација према свету. Простор је основно својство и нужан услов сваке

---

1 Lefebvre, H. (1974) *The Production of space*, translated by Nicholson-Smith, D., Oxford: Blackwell Publishing.

2 Цветић, М. (2011) *Das Unheimliche. Психоаналитичке и културалне теорије простора*, Београд: Орион арт и Архитектонски факултет, стр. 23.

предметности; апстрактна представа о неодређеном општем спољашњем оквиру распрострањања конкретних појава и о њиховом појединачном садржају без обзира на сваки индивидуални квалитет тог садржаја³. Простор се дефинише: 1. као место где се нешто налази и средина у чему се нешто налази (он обухвата и смешта ствари и бића), 2. као средство којим положај ствари постаје могућ (а не средина у којој се распоређују ствари; простор није окружје ствари него универзална могућност њихових односа; простор је оно што одређује/детерминише однос ствари), и 3. као апстрактна, концептуална, логичка и математичка категорија којом се описује положај ствари (однос између ствари, као и целина могућих односа ствари)⁴. Међутим, простор је чист опажај, те је елементарна представа о простору опажај *a priori*, а не појам; простор је, заправо мисаони конструкт.

Темат *Мапирање политика простора* садржи текстове шест аутора. Сваки текст са сопствене позиције успоставља по једну копчу/везу/однос политике (и) простора. Текстови Андрије Филиповића *Политичност савремене инсталације* и Бранке Кузмановић *Просторна интерактивна инсталација – тран(спо)зиције* разматрају инсталацију као врсту уметничког рада: први бавећи се њеном топологијом која садржи екстериорност, интериорност и споља и други, истражујући могућности њене интерактивности. Два текста: Јасмине Чубрило – *Културна политика и изложбене политике: Октобарски салон* и Младена Пешића – *Изложбени потенцијал националних павиљона на светским бијеналним изложбама* полазе од изворног домена политике простора коме уписују значења циљаног домена – културних политика унутар изложбених простора. Текст *Учинци субверзија уметничких пракси у просторима: Das Unheimliche фокус* истражује потенцијалности постојања простора излагања уметничког рада (уметности) као субверзивног (у једном поседном смислу: *Das Unheimliche*), док текст Срђана Атанасовског *Студије национализма и „заокрет ка простору“: о концепту националне територије* феномен национализма успоставља кроз концепт територије. Коначно, саме кључне речи текстова (инсталација, топологија, екстериорност, интериорност, споља, политичност, простор, инсталација, интерактивност, комуникација, Октобарски салон, културна политика, дисензус, антагонизам, социјализам, неолиберализам, павиљони, Светске изложбе,

---

3 *Опћа енциклопедија југославенског лексикографског завода* (1980), Загреб: Југославенски лексикографски завод, књига 6, стр. 656.

4 Шуваковић, М. (2005) *Појмовник савремене умјетности*, Загреб: Нoretzky, стр. 519.

МАРИЕЛА ЦВЕТИЋ

Бијенале у Венецији, национални, архитектура, простор, субверзија, *Das Unheimliche*, музеј, „заокрет ка простору”, национализам, суверенитет, национална територија, домова) својим понављањем, али и компримовањем више појмова/значања у један, нуде се као полазни материјал за успостављење једне нове, оригиналне *мане* – коначног резултата истраживачког ангажмана на овој теми.

ЛИТЕРАТУРА:

Lefebvre, H. (1974) *The Production of space*, translated by Nicholson-Smith, D., Oxford: Blackwell Publishing.

Цветић, М. (2011) *Das Unheimliche. Психоаналитичке и културалне теорије простора*, Београд: Орион арт и Архитектонски факултет.

Опћа енциклопедија југославенског лексикографског завода (1980), Загреб: Југославенски лексикографски завод, књига 6.

Шуваковић, М. (2005) *Појмовник савремене уметности*, Загреб: Horetzky.

др Мариела Цветић

Хотел *Excelsior*, Београд, 2007,
фото Мариела Цветић